

Film För Förändring

Media inom folkbildning och internationellt arbete. Inriktning Latinamerika.

Index

1. Jens Hyllner
2. Erika Grönlund
3. Anna Mattsson
4. Carl Olsson
5. Jenny Byström
6. Lena Ek
7. Sara Norman

Jens Hyllner

071125

Tystnadens kultur

Landskapet växlar mellan villas, förorter som för tanken till Brasilianska favelor, och en företeelse som växer sig allt större i Argentina, los countries. Stängda bostadsområden med varje bekvämlighet du kan tänkas önska, och väl avskärmat från de andra. De andra bor inte långt bort räknat i meter. Vad är skillnaden mellan en meter och tusen mil när vägen går över betongmurar och taggtrådsstängsel. De andra bor långt bort räknat i tjänade pesos, utnyttjade naturresurser och framförallt räknat i framtidsdrömmar och framtidsutsikter.

Segregeringen är ett viktigt tema i Argentina, ett land bland många. Ett tema ständigt drivet framåt av profithungriga säkerhetsföretag som spelar på en av våra känsligaste strängar, rädslan. (Många av dessa företag drivs dessutom av personer tidigare anställda av den ordningsmakt som såg till att 30 000 obekväma personer försvann under diktaturen). Dessa countries blir ett monument över en uppplukad medelklass. Bara de senaste månaderna har hyrorna på många ställen i Buenos Aires nästan dubblats, liksom matpriserna. Många tvingas lämna innerstaden för att till ett lägre pris leva vidare i kåkstäderna. Det finns inte längre någon buffert mellan de många och de få.

Det är en process med ett högt socialt pris. När andra samhällsklasser blir något som du ser endast på långt avstånd och i den värld som är deras finns inte längre några referenspunkter.

Referenspunkter är grunden för solidaritet, att vi alla är lika och förtjänar samma värddiga liv. Människor, individer var och en med sitt eget liv och sina egna historier, förvandlas till en grå massa. Ur detta växer känslan att samhället består av olika världar, mellan vilka inga relationer finns. Jag befinner mig där jag befinner och så ser samhället ut, det kommer inte att förändras. Ett klister hålls över varje subversiv tanke, varje revolutionär dröm.

* * *

Idag höll vi deltagande video workshops på en skola i ett område dit få förhoppningar hittar. Deltagarna, en åttondeklass med kanske 20 elever, satt upptryckta mot väggen och gjorde i ärlighetens namn inget annat än att slösa bort sin tid. Jag ser framför mig hur en stor del av deras skoltid försvinner i glömska på precis samma sätt. Lärarnas enda utväg är auktoritetens, varje förhoppning om att väcka entusiasm hos eleverna släcks snart av den mur av tystnad och icke-deltagande som mötte även oss.

Varför ska eleverna bry sig, anstränga sig? Vilken framtid höjer sig hoppingivande vid horisonten? Sedan diktaturens chockdoktrin och Carlos Menems galna privatiseringspolitik finns få arbeten kvar. Människor växer upp och lever hela liv utan att komma in på den arbetsmarknad som inte finns. Barn växer upp utan att se föräldrar gå till ett arbete. Och mer än något annat så härmar barn det de ser, det sociala arvet är starkare än varje dominant gen. Arbetslöshet eller arbeten befriat från varje uns kreativitet, skolgång utan mening, en samhällssituation till synes oföränderlig föder och göder det Paulo Freire kallar tystnadens kultur. De förtryckta massorna internaliserar myten om sin

egen okunnighet. En jantelag vänd mot sig själv. Vem är jag att uttala mig, jag vet väl ingenting?

Först när fotbollen kom in i bilden nådde vi fram. Något mer klassöverskridande finns inte i Argentina. I slott och koja följer man varje match. Helt plötsligt spelade vi på deras villkor. Om än ganska få framför kameran, de bästa spelarna, så var vi snart omringade av ungar som vill titta och titta i kameran. Fotbollen är en del av deras liv de är stolta över. Där måste vi så våra frön för att bryta den tystnadens kultur Freire skriver om.

Erika Grönlund

071129

Jag har blivit befriad!

Jag har blivit befriad! Befriad från min bacillskrack.

Har delar vi allt, från glas med caipirinha till den standiga mate-koppen som dricks med stalsugror som alla suger på. Och det är hur normalt som helst!

På toaletten ska ju pappret slangas i papperskorgen och inte i toastolen och vid närmare studier av papper och toalettstolar har jag märkt att alltid någon del av pappret åker ner i toastolen om man försöker lägga det på ringen, vilket har medfört att jag inte längre odslar papper på det utan sätter mig som alla andra direkt på ringen. För det gör väl alla va...?

PV i Linha 10

Ja, nu har det börja ordna upp sig någorlunda för oss i Passo Fundo. Boendet, som sedan vi kom till staden har infunnit sig på kontoret, har fortfarande inte löst sig. Eller rättare sagt, vi har fått infinna oss i att det är här vi kommer att bo. Med praktiken däremot har vi kommit igång och det är full rulle (ja eller hur fullt det nu kan bli med workshop en gång i veckan...).

Det tog en månad att komma igång med video-workshoparna; ingenting var förberett här och även om det har funnits praktikanter, är vi, Sara och Erika, de första praktikanterna som jobbar med ”deltagande video” på det här stället. Som videopraktikant har vi ett arbete som de andra praktikanterna inte har haft och detta har medfört en massa extra arbete för oss. Framför allt för Sara, då hon är den som pratar portugisiska och kan framföra vår talan. Jag har visserligen kämpat på, försökt förstå vad folk pratar om, försökt lära mig detta sablarns språk. Polletten trillade ner när jag en helg, med övertygelse från Sara, åkte iväg ensam till Pelotas tillsammans med två brasilianska tjejer vi lärt känna på en kurs. Jag kunde ju inte hålla tyst i tre dygn, så det blev liksom till att jag började prata. Även om språket inte flyter, förlorade jag i alla fall fegheten att prata när jag tvingades försöka.

Vi håller workshops i en comunidade som heter ”Linha 10”. Familjerna här är fattiga och CETAP arbetar med två ungdomar (en tjej, Siloà och en kille, Everton) som agricultores animadores vilket är ett nytt sätt att arbeta på. De här två ungdomarnas arbete går ut på att informera och rådgiva byborna i deras arbete på lantbruken. Det finns en tydlig ekologisk röd tråd för dessa rådgivningar som tillsammans med kurser ska minska användningen av bekämpningsmedel och öka användandet av ursprungliga, omodifierade växter och djur.

Samhället eller byn sträcker sig över flera kilometer från dal till topp, med husen långt ifrån varandra. Det är otroligt vackert däruppe, men det är svårt att förstå hur de orkar bearbeta dessa landskap som med dess lutning inte klarar av annat än manuellt arbete. Många av dem som bor där producerar ekologiska grönsaker och frukter som de säljer på den ekologiska marknaden i Passo Fundo. Där säljs även hemgjord sylt, ost och bröd.

I mitten på november gjorde vi hembesök till några familjer med Adilson, en 26-årig tekniker som

jobbar för CETAP, och pratade med dem om att kanske jobba med video där. Det var ingen som jublade direkt, men sådant kanske tar tid. När vi sedan några veckor senare kom för att hålla den första workshopen hade vi med oss folk från CETAP som ville kolla hur det gick till. Det var både bra och dåligt. Bra, för att de kunde presentera oss för dem vi inte träffat tidigare och dåligt för att de tog för stor plats i en grupp där knappt någon säger ett ord. Vi var lite nervösa över hur det skulle gå, men efter första gången var vi nöjda. Synd bara att Adilson inte var lika imponerad.

Nu har vi hållit i två workshops, en igår och en i förra veckan. Adilson var med även denna gång och jag måste medge att jag var lite nervös, men han sade efteråt i bilen på väg hem, att han var supernöjd med resultatet den här metoden kan ge. Bara från en gång till en annan. Han kunde dessutom märka att han tog för mycket plats och vill ändra på det. Förut har han varit väldigt inriktad på att kursen skall utmynna i en film och vi har påpekat att det kanske inte händer; bara i bästa fall. Men efter senaste workshopen påpekade Adilson att han inte behövde se en film som resultat; han hade redan sett tillräckliga resultat i fråga om personlig utveckling hos deltagarna!



Anna Mattsson

071130

Pratar ni engelska med varann?

Efter nästan en månad i Buenos Aires (minus veckan i Uruguay för nätverksmötet) har saker och ting liksom börjat falla på plats. Den lokala supermercadon, gymmet och bussar samt tunnelbana är alla delar av min argentinska vardag. Arbetet med Grupo Pereyra satte igång på direkten, vi träffade de ansvariga på organisationen - Pablo, Valeria och Cecilia - och fick ett noggrant planerat schema i

händerna dagen efter att vi anlänt! Vi arbetar med tre olika projekt; en ungdomsklubb med ca fem ungdomar i 18-årsåldern, skola 19 inne på Pereyraparken samt skola 27 i Guitierrez strax utanför parken. Ungdomsklubben ligger i stan och dit kan vi ta oss med stadsbuss på en halvtimme. De andra två ligger i Quilmes, ca 4 mil söder om stan. Dit får man räkna ca två timmar med alla möjliga transportmedel - gång, tunnelbana, buss och taxi. Hittills har vi haft skolorna på samma dag, nr 19 på förmiddagen och 27 på eftermiddagen. Vi får väl se hur det blir framåt sommarlovet, sista lektionerna har de nästa torsdag den 7 dec...

Det har varit väldigt olika stämning i de olika grupperna så här i inledningsfasen. Ungdomsgruppen har arbetat med video förut och är väldigt självgående vad gäller idéer och upplägg. Vi bistår med tips och råd om kameratekniska detaljer. Skolgrupperna har behövt lite mer ledning från vårt håll, vilket ju egentligen inte är tanken med Video Participativo... Men de olika övningarna har varit uppskattade och nu i veckan har olika idéer tagit form. Än så länge har vi fyra formulerade projekt: ett om boskapsskötseln på skola 19, ett om de dåliga vägarna som leder till skolan, ett om trädgårdarna hos de som bor i parken samt ett teaterprojekt på skola 27. Vissa barn intresserar sig för oss, som några på skola 19 som undrade om engelska är vårt egna språk. Andra är helt ointresserade, av såväl som oss som av allting i största allmänhet. Där är det svårt att peppa och motivera, särskilt på spanska...

Vår grupp fungerar väldigt bra, både i det vardagliga livet och på "jobbet". Vi turas om med städning, disk och matlagning och vi har regelbundna möten angående praktiken. Än så länge är det vi som redigerar det material vi får in, för att kunna visa barnen vad man kan göra med råmaterialet. Längre fram är tanken att de själva ska redigera.



071130

Högsommar

Jul och nyår har passerat i rusande fart och vi är mitt inne i den argentinska högsommaren. Och det

märks på många sätt. Det projekt vi trodde skulle fortlöpa under sommaren, en skola som skulle hålla öppet en gång i veckan för vår skull, blev inställt på grund av "auktorisationsproblem" - dvs rektorn ville inte vara ansvarig för att vi skulle hålla i verksamheten. Nåja, vi hittade ändå en del andra projekt, en skola som ändå hade sin matsal öppen under sommartid eftersom det för många barn är där de äter sitt enda mål mat om dagen.

Även ungdomsklubben skulle fortlöpa under hela sommaren och så hade Pablo vår kontakt på organisationen hittat ett sommarkollo som vi skulle få komma till.

Men så var det det här med motivationen. Idag var vi på "Club de jóvenes" och EN tjej dök upp. I onsdags var det TVÅ killar ute på sommakollet. Visst, det är ju bara att göra det bästa av situationen men man kan inte hjälpa att känna sig lite outnyttjad när man ändå är här på ett Sidafinansierat projekt...

Deltagande video är en mycket bra tanke, men det vill till att målgruppen faktiskt VILL hålla på med det också. Ibland känns det som att man kommer och tvingar på dem aktiviteter de inte själva valt. Men det är en hårfin balans, för ofta träffar vi ungdomar som inte är vana att tänka på vad de vill, utan bara följa order. Där blir vår uppgift som mest viktig, att motivera dessa människor att tänka själva och skapa på egen hand.

Carl Olsson

071130

Välkommen till vår stad

Vi sitter i Juans lilla lastbil på väg in mot Montevideos centrum. Idag tar vi en omväg och istället för den bredare motorvägen fardas vi på en skumpig grusväg. Juan vill visa oss någonting. Vi passerar ett jättelikt bostadsområde. Det är skitigt av plastpåsar och sopor och husen är byggda av plattstycken. Utanför ett av husen står det en hast och rotar bland soppasarna. Detta är en asentamento, Uruguays version av favelas. Här bygger folk sina hus av det material de kommer över, utan tillgång till offentlig service som sophämtning, vatten, eller vettigt avloppssystem.

Langre ner på grusvägen, en bit bort från asentamenton, möts vi av en obehaglig lukt. En mängd fåglar svavar över ett berg av sopor. Montevideos soptipp. Längs vägen ligger en klunga med hus, eller skjul, som påminner om dem i asentamenton. Här är det dock inte skitigt, husen är snarare dränkta i sopor. Här bor de människor som lever av det de kan finna på soptippen. Det som de som haft turen att bli födda med andra förutsättningar kastat bort. Resterna från ett system som är skapat för några andra.

Några dagar senare är det föreläsning på utrikesministeriet. Temat är offentlig service och stadsplanering. Stadplaneraren som talar menar att Montevideo och Buenos Aires i stort sätt har slutat att växa. Massflykten från landsbygden till städerna som annars är ett känt fenomen i latinamerika stämmer inte längre på de här städerna. Undersökningar visar dock att det finns en stor rörelse på människor mellan olika stadsdelar. Områden med fungerande offentlig service överges till fördel för områden som saknar detta, till exempel asentamentos. Typfallet som tas upp är mannen i familjen som förlorar arbetet när till exempel fabriken läggs ned och som tvingas flytta med familjen till ett område där det är billigare att bo. Befolkningen i fattiga områden utan tillgång till offentlig service ökar alltså samtidigt som befolkningsmängden står oförändrad.

Men det finns även en trend av en viss mängd människor som flyttar från "medelklass"områden till dyrare områden. Det gemensamma med de två grupperna är att de lämnar samma platser, vilket resulterat i den smatt bisarra situationen att man mitt inne i centrala Montevideo hittar områden där nästan alla hus står tomma. Hus som antingen ansetts för dyra eller för billiga.

Logiken, som är så lätt att foreställa sig, blir på något sätt synligare än någonsin där jag sitter på askadarkbanken. Medelklassen som av staden och systemet är dömd till utplaning. Den lugna

processen där några blir rikare medan de flesta trillar ner i de marginaliserades misär. De rika rikare, de fattiga fattigare och därmed en allt bredare klyfta.

När vi lämnar soptippen och åter kan andas den långt mycket bättre lukten av avgaser och bensin från motorvagen har vi inte långt kvar till kommersen i Montevideos centrum. På vagen passerar vi ytterligare ett bostadsområde. Valsopade trottoarer förför stora hus med tradgardar. Runt gardarna höjer sig höga stängsel eller murar med porttelefoner och larmsymboler.

Inom det område som utgör stadens gränser rymms alltså flera städer, parallella världar, så olika att de skulle kunna ligga på olika planeter. En och en halv miljon människor. Några som staden hälsar, värnar och beundrar och andra som staden kastar och glommer bort. Staden som genererar framgång och förärv men framför allt "frihet". Staden som är allas men till för några. Staden som nu även är min.

Jenny Byström

071203

Hur kul kan det vara med en boll?

Rubriken på det här inlägget är mycket djärv insåg jag. Intresset för bollar av olika slag är ju stort här i världen, och jag är ju själv gammal bollrullare. Så visst kan även jag tycka att det är roligt att bolla lite. Men det finns ju en gräns för hur mycket tid jag skulle lägga på det... Den gränsen finns inte hos killarna i klass åtta på skola 28 i förorten Guiterrez. Den boll jag pratar om nu är en fotboll och det verkar som hela deras värld kretsar kring den där bollen. Om det finns någonstans fotbollen är som en religion, så är det väl här.

På förmiddagen är vi på Skola 19 ute i parken, och de barnen bara sprudlar av glädje att vilja göra film. Man blev nästan lite rörd när tjejerna i sjuan hade ägnat sig åt att skriva ett filmmanus som de ville filma. Hela förmiddagen var vi ute och filmade delar till de olika små dokumentärerna som barnen vill göra. Det har själva valt tema som vägarna i parken och skillnaden mellan skolans trädgård och de stora växthus som finns i närheten.

När vi har avnjutit vår medhavda vegetariska lunch i biblioteket på skolan, så åker vi cirka tre kilometer till skola 28. Men det hade lika gärna kunnat vara till en annan värld. Före lunch på torsdagar är som ett midsommarfirande och sen är det bara uppförsbacke... Helt plötsligt så sitter barnen och trycker sig mot väggarna och tittar tysta på oss med stora ögon när vi frågar vad de gillar att göra. Om de nu överhuvudtaget dyker upp på lektionen. Första gången vi var där var klass åtta så många som 25 personer och i torsdags var de sex stycken som dök upp...

Men i torsdags så hände nåt! När vi helt plötsligt gav förslaget på att man kan filma vad som helst, så letade de genast reda på en boll och började filma när killarna rusade runt och jagade denna runda lilla sak. Äntligen fanns det något som intresserade dem! Men uppgivenheten var lika stor hos oss... För det visade sig att de bara ville spela boll, titta på sig själva och sen gick de bara från klassrummet utan att säga nåt. Det här med deltagande video skulle ju vara en process och en utveckling framåt för deltagarna. Istället blir det bara en cirkel och jagande runt, runt... Hur ska man lyckas motivera dessa ungdomar att göra något eget när de är så vana att bara göra som de blir tillsagda?



080127

Deltagande?

Den metod vi ska jobba med heter ju ”deltagande video”. Automatiskt associerar man namnet med att en grupp ska jobba med video. Deltagande mellan varandra. Men om ”gruppen” bara är en enda person, hur gör man deltagande video då?

Sommaren för oss som jobbar i skolan har blivit något av ett antiklimax. Vi trodde oss ha lösningen på att i skolan tar man sommarlov, genom att komma dit ändå och hoppas på ett helt frivilligt deltagande. Men det finns ju så många saker man hellre gör på sin ledighet när man är fjorton år än att titta förbi den så hatade skolan för att göra video med tre svenska praktikanter... Majoriteten av den tid som vi tänkt att vi skulle kunna använda till att göra video, har vi istället suttit och väntat... och väntat... och väntat... Utan att egentligen ha en aning om vad det var vi väntade på.

Vi hittade sedan lösningen att kunna göra deltagande video på ett sommarkollo där de har avsatt tid varje dag för olika workshops mellan klockan elva och tolv. Vi satt i vanlig ordning och väntade. Klockande tickade. 10 över elva. 20 över elva. Inte en tonåring i sikte som skulle kunna tänkas vilja filma lite. Den entusiasm vi hade känt när vi hade varit där en vecka tidigare och bestämt detta samarbete, började sakta men säkert rinna av oss alla tre.

Så dök han upp! Oscar, femton år. Den mest sympatiska femtonåriga kille jag träffat. Full av vilja och han var totalt fascinerad när vi plockade fram vår utrustning. Han ställde upp stativet med försiktighet och utbrast att det var helt fantastiskt att få handskas själv med ett stativ. Han hade sett ett en gång tidigare, men bara på långt håll, aldrig så här nära. Vi gav oss ut i kvarteret och filmade när kvinnorna förberedde maten i den kommunala matsalen där många barn i den fattiga stadsdelen äter sitt enda mål mat om dagen.

Det går inte ens att beskriva känslan man känner i bröstet när man ser hur det lyser i ögonen på den här killen. Man kan liksom inte sluta le när man tittar på honom och tänker att det enda jag gjorde för att göra honom så glad var att ta tunnelbanan ut från stan och ge honom kameran. Han hade

drömt om att få chansen att filma, och det var så enkelt för mig att hjälpa honom med något som var svårt för honom att förverkliga själv i den miljö han lever i. Jag funderade mycket på det här med deltagande när han sprang runt och dokumenterade sin vardag där, och jag insåg helt plötsligt innebörden i det ordet.

Lena Ek

071204

Montevideo 29 november 2007

Arbetet börjar ta form. Igår eftermiddag satt vi-, tre praktikanter; Juan och Susana, ekologiskbrukare; samt Marcelo- agrotekniker,- i skuggan ute på Susana och Eduardos gård La Casablanca i utkanten av Montevideo, och slog våra skallar ihop för att hitta form och syfte för de filmer vi nu ska påbörja arbetet med. Vissa saker var lättare än andra att få konsensus kring, så ett nytt möte är inbokat för nästa onsdag eftermiddag...

Vi ska under månaderna här göra två, tre kortfilmer (för olika publik) med Apodu (Nätverket för Organiska Odlare i Uruguay), om La Red de Semillas, Frönätverks projektet, som de driver i samarbete med jordbruksfakultetet och REDES, en miljöorganisation här.

Grunden för projektet är situationen med livsmedelssuveränitet, fröpatent, agrotoks och den alltmer försvinnande kunskapen kring inhemska arter, till fördel för importerade fröer som bara kan odlas en säsong för att sedan på nytt behöva köpas in för dyra pengar från utlandet (Monsanto kanske ringer en klocka för vissa?). Parallellt med detta går certifieringsalternativ för ekologiska jordbruk, deltagande certifiering- för att inte utesluta de som inte odlar stora arealer och därmed inte har några tusen dollar att betala för märkningen- och därmed inte får sina produkter erkända på marknaden som just ekologiska. Ämnen att sätta sig in i och arbeta med finns det ingen brist på och de små orosmoln vi må ha haft innan vi steg på flyget på Kastrup en kall och mörk novembermorgon är som bortblåsta.

Tar ett djupt andetag, sträcker ut mig och tittar bort över gården. Dagen doftar av värme, grönska och jord. Här på La Wayra har vi haft vårt egna lilla hus, vi har tryckt in våra väskor och tre madrasser på loftet som utgjort vårt sovrum. Nåväl, de senaste två veckorna har vi haft tre madrasser. Den första veckan delade jag och Calle på en högst 90cm skumgummimadrass. Det gick. Om vi säger så.

På gården finns sex bebodda hus och ett par som står tomma idag. Husen har kommit till vartefter och flera av dem är byggda av lera och ett sorts halmtak, vilket håller värmen bättre under vintermånaderna och svalkar under sommarhettan. Materialen kommer från marken runtomkring och kunskapen om byggtekniken från dem som bebodde husen och deras vänner. Juan, som är vår närmaste kumpan på Apodu, kom hit för 10 år sedan. Han är elektriker till yrke och jobbade för det statliga elbolaget till han en dag bestämde sig för att byta livsriktning och ägna sig åt att bruka jorden på ett hållbart sätt. Tillsammans med några andra köpte de 11 hektar i utkanten av Montevideo, ganska nära flygplatsen och började konstruera sina hem bit för bit. Två av husen fanns på platsen när de kom hit, men har ändrat form med tiden. Idag sitter Juan på en röd liten traktor bärandes en damstråhatt, vars brätte givit vika av slitage och nu fästs genom att dras upp över själva hättan. Bedårande.

De som driver odlingen på gården är Juan och Betania. De är i stort sätt självförsörjande vad gäller mat, och säljer även på den ekologiska marknaden på söndagarna i Parque Rodó, och i ekobutiken i centrala Montevideo. De andra som bor på La Wayra arbetar med annat men skjuter till med hjälp när det behövs.

Allting ordnade sig till det bästa. Vi hade från början inte planerat att bo hos en av odlarna, men omständigheter ledde till det- vilket vi idag alla är fantastiskt glada över. Vi har fått tid att lära känna alla här ute, pumpa Juan och Betania på information om såväl deras odling, organisationen, konventionell och ekologisk odling i Uruguay samt allsköns blandning av saker som vi varit nyfikna

på. Och inte minst har de fått oss att känna oss väldigt välkomna och kunnat leta mer permanent boende i lugn och ro vilket lett till att vi nu hittat boende som känns riktigt, riktigt bra.

En månad och kanske ett kapitel av min tid i Uruguay rundas av.

Solen har gått ner. Eldflugorna gnistrar i mörkret. La Wayra ser ut som en sagoby. Jag kryper ner under lakanet på min skumgummimadrass. Räknar träsängens bottenplankor med ryggen. En syrsa spelar utanför mitt fönster.

Natten doftar av svalka, träväggar och myggspiral.

Sara Norman

071220

En oas i köttfrossans Brasilien

Som Erika skrev har vi kommit igång ordentligt med PV-arbetet nu och jobbar med en grupp bönder i norra delen av delstaten Rio Grande do Sul, ca 3 timmars resa med buss och bil från Passo Fundo. Vi har varit i byn Linha 10 flera gånger även i andra ärenden och börjar känna oss riktigt fästa vid människorna som vi lärt känna där, främst tonåringarna och de tre damerna i 50-årsåldern som är med i PV-arbetet. De är alla väldigt entusiastiska och engagerade inför filmandet och gör allt som vi föreslår. Den första blygneten har försvunnit och även tanterna vågar filma och intervjuas nu. De är så duktiga! I tisdags gav de oss hembakat bröd och vi bjöd på pepparkakor.

De flesta dagarna här i Passo Fundo innehåller tyvärr inte en deltagande video work shop i bergsbyn Linha 10. En variant av typisk dag för en praktikant hos CETAP kan se ut ungefär så här:

Jag vaknar till vid 7-tiden av att den morgonpigga person som kommer först till kontoret (som är vår bostad) stänger av larmsystemet. Det hörs som ett kort men öronbedövande tjut precis utanför mitt rum (som egentligen är en del av tvättstugan). Somnar om utan problem och sover vidare till 8.30, då väckarklockan väsnas ikapp med de hysteriskt skrikande fåglarna och hundarna. Går upp och ut i köket (som tillhör kontoret) för att äta frukost (yoghurt med mango och banan, lite ekologiska havregryn och Erikas fantastiskt goda hembakade fullkornsbröd). Någon ur CETAP-personalen är också i köket och kokar upp en termos med vatten för att ha till sin chimarrão (mate) under förmiddagen. Det är ett ständigt pimplande.

Efter morgonbestyren sätter vi oss i biblioteket som är lite som vårt kontor, en öppen sal med beige heltäckningsmatta på golvet, spegeltak och ett stort mötesbord täckt med en beige- och brunrutig vaxduk. Där har vi spridit ut alla våra papper och kameror och batteriladdare och stativ och kameraväskor och gummisnoddar och mikrofonsladdar och adaptrar och ordböcker och förlängningssladdar och dator och hårddisk i ett organiserat kaos. I bokhyllorna finns mängder med spännande böcker och broschyrer om jordbruk, ekologi, agroekologi, agroforestry, sociala rörelser, MST, ungdomsorganisationer, pedagogik mm. Här finns också en hylla med dammiga VHS-kassetter med informationsfilmer om CETAPs verksamhet och andra teman som passar inom de breda ämnet agroekologi.

Vi förkovrar oss inte så mycket i allt detta material som man skulle kunna tro, men det känns tryggt att det finns där att falla tillbaka på när det kniper. Vi mixtrar lite med utrustningen och förbereder oss för kommande veckas video work shop - planerar lämpligt upplägg och pedagogiska övningar, kollar upp vad "turas om" och "halvbild" heter på portugisiska och bläddrar i PV-papprena. Om vi har tur kommer någon förbi och bjuder på chimarrão, vi är båda helt frälsta av denna heta och uppiggande örtdryck.

Vid lunchtid går vi upp för en fyra kvarters brant uppförsbacke till stadens ljuvligaste restaurang (även den enda vi provat). Det är en restaurang som drivs av ett familjekooperativ och har anknytning till katolska kyrkans sociala verksamhet. Här serveras mat gjord på råvaror från några av traktens mer ovanliga lantbrukare, i huvudsak från småskaliga familjejordbruk och i viss

utsträckning även ekologisk produktion. Dessa lantbrukare utgör en pytteliten minoritet bland Rio Grande do Sul's storskaliga mastodontproducenter, monokulturer av soja och majs dominerar landskapet totalt här.

Restaurangen är en typisk brasiliansk "a kilo"-restaurang, vilket innebär att du väljer och vrakar från en hel buffé och betalar efter vikt. En typisk lunch för en sån som mig kan bestå av en tallrik full med: minst tre sorters sallad, groddar, mango, papaya, melon, ananas, squash, pumpa, cassava, tomat, gurka, fullkornsrís, svarta bönor i sås, spenat- och ricottafyllda crêpes och kanske en liten minipizza med grönsaker. Till detta kan man välja ur ett sortiment av inte mindre än 13 färskpressade fruktjuicer, varav jordgubbsjuice är lite av en favorit just nu. Om man vill kan man äta gräddtårta till efterrätt men det känns överdrivet. (Jag vill bara informera om att det här antagligen är den enda restaurangen i Passo Fundo där inte 95% av det som serveras är kött, därav den lilla euforin över maten..)

Sen går vi och uträttar lite ärenden på stan, i stil med att posta ett brev, köpa pärlor, lämna in tvätt eller bara gå till en park för att variera oss lite. Av olika anledningar tar ärendena ofta flera timmar och vi kommer tillbaks till kontoret ungefär när de andra börjar gå därifrån. Vi jobbar lite mer och passar på att använda internet när datorerna är lediga. Lite senare är det dags att äta middag och vi lagar kanske pasta med grönsaker eller fisk i kokos eller potatisgratäng, beroende på ambitionsnivån. Middagen intas framför TVn (vi är ju i Brasilien!) och vi försöker uthärda den hopplöst dåliga såpan som för tillfället visas på bästa sändningstid. Efter maten finns tre olika alternativ: titta mer på TV, uträtta saker vid datorn eller gå ut och promenera/sporta. Vad det blir beror också på ambitionsnivån.

Det här är alltså EN sorts vanlig dag här hos CETAP i Passo Fundo, men det finns en annan typ också. Den ska jag berätta om en annan gång. Nu ska vi ha julfest här på kontoret och de andra har laddat upp med enorma mängder kött som ska grillas i garaget. Vi har gjort en linssallad som vi tänker festa loss på! GOD JUL!

080315

Rio de Janeiro

Efter att ha avverkat halva praktikperioden har vi i Brasilien-gruppen nu bytt organisation och flyttat till Rio de Janeiro och Grupo Eco. Vi har lamnat Cetap och de stillsamma bonderna på landsbygden för att jobba med ungdomar i en favela i centrala Rio, Santa Marta. Vi gör en film om sopproblemen i området, en film som Grupo Eco ska använda i sin informationskampanj om just sopor bland invanarna i Santa Marta. Att springa runt med en videokamera i hettan i de tranga, branta granderna och filma sophogar, medan gangsterkillarna häller koll med sina stora vapen i handen, är en väldigt märklig upplevelse...

Vid första anblicken är likheterna mellan södra Brasiliens landsbygd och en favela i megastaden Rio inte många - människorna, musiken, klimatet, trafiken, spraket, nattlivet och mycket annat skiljer sig en hel del. Men visst finns det likheter. Här i Rio liksom på landsbygden i söder är den orättvisa fördelningen av resurser uppenbar, skillnaden mellan rika och fattiga är stor. I jordbruksbygderna dominerar landskapet av de rika storbondernas enorma monokulturer, medan de små familj jordbruken försöker hanka sig fram så gott det går i marginalerna - på dåliga jordar och branta bergssluttningar.

I Rio krockar den rika och den fattiga världen på ett patagligt sätt när favelorna har vuxit fram mitt i överklassområdena. Den brokiga bebyggelsen av tegel- och träbaracker täcker flertalet av stadens många kullar, branta sluttningar där ingen ville bygga "vanliga hus". De flesta som bor i favelan är vanliga arbetare som av olika anledningar inte kunnat (eller velat) bosätta sig i de mer planerade bostadsområdena. Fattiga människor lever även här på marginalerna - i branta sluttningar med dålig infrastruktur, sida vid sida med lyxiga hushus och gourmetrestauranger.

I Rios favelor liksom bland de fattiga jordbrukarna i söder finns människor som inte accepterar dessa villkor och försöker arbeta för en förändring. Grupo Eco består av ett gäng boende i Santa

Marta som under mer an 30 ar arbetat tillsammans for att forbattra villkoren for sig sjalva och sina grannar. Den har otroliga gloden och viljan att forandra ar precis samma som jag upplevde hos Cetap och deras arbete med bonderna. Att fa vara med och se hur de arbetar ar stort.

